

YARATILIŞTAKİ ÖLÇÜLÜ DÜZGÜNLÜK

Bediüzzaman Said Nursi tarafından yazılan ve Kur'an-ı Kerim'in günümüzde en çok okunan tefsiri olan Risale-i Nur Külliyyatı'nda Allah'ın varlığı, birliği ve yaratıcılığı ile ilgili pek çok konu izah ve ispat edilmektedir.

Bediüzzaman Hazretleri'nin "Altın Oran" anlamına da gelen "Yaratılıştaki Ölçülü Düzgünlük" le ilgili dersini sunuyoruz.

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI / ŞUALAR KİTABI

On Beşinci Şuâ

(El-Hüccetü'z-Zehra / İkinci Makam)

ÖLÇÜLÜ DÜZGÜNLÜK, MİZANLI İNTİZAM, İHATALI İLİM

On Beş Delilden Birincisi: **فَالْأَوْثَانُ الْمَوْزُونَةُ** dir. Yani bütün mahlukatta müşahede edilen ölçülü düzgünlük, mizanlı intizam; ihatalı bir ilme şahadet eder.

Evet, muntazam bir saray gibi kâinattan

ve manzume-i şemsiyeden ve kelimeler ve seslerin neşrinde zerrelere medar-ı hayret bir intizam gösteren hava sahifesinden ve üç yüz bin ayrı ayrı neveleri her baharda bir intizam-ı ekmele içinde yetiştiren zemin yüzünden tut tâ her bir zîhayatın vücudundaki aza ve cihazat ve hüceyrat ve zerrelere kadar derin, ihatalı,

şaşırmaz bir ilmin eseri olan mizanî düzgünlük ve tam intizam bulunması; gayet zahir ve kat'î bir surette ihatalı bir ilme delâlet ve şahadet eder demektir.

İkinci Delil: **وَالْأَوْثَانُ الْمَوْزُونَةُ** dir. Yani bütün kâinattaki masnuatta –cüz'î küllî– seyyarattan tâ kandaki küreyvat-ı hamra ve beyzaya kadar her şeyde gayet düzgün bir ölçü, mütenasip bir mizan bulunması; bedahetle muhit bir ilme delâlet ve kat'î şahadet eder.

Evet, görüyoruz ki mesela bir sineğin,

bir insanın azaları ve cihazatı, hattâ cesedinin hüceyratı ve kanındaki kırmızı ve beyaz kürecikleri o derece hassas bir mizan ve ince bir ölçü ile yerleştirilmiş ve o derece birbirine münasip ve uygun ve cesedin sair azalarında öyle muntazam bir tenasüp var ki nihayetsiz bir ilme mâlik olmayan, o vaziyeti onlara vermesi hiçbir cihette imkânı yok.

İşte aynen bütün zîhayat ve enva-ı

mahlukat, zerrattan tâ manzume-i şemsiyedeki seyyarata kadar öyle tam bir muvazene ve zerre kadar şaşırmaz bir düzgün ölçü hükmetmesi, ihatalı bir ilme

kat'î delâlet ve parlak şehadet eder. Demek ilmin her delili, Zat-ı Alîm'in mevcudiyetine dahi delildir. Sıfat mevsufsuz olması muhal ve imkânsız olmasından bütün hüccetleri Alîm-i Ezelî'nin vücub-u vücuduna kuvvetli ve gayet kat'î bir hüccet-i kübradır.

Üçüncü Delil: وَالْحِكْمُ الْقَادِرُ الْعَالَمُ dir. Yani bütün kâinattaki hallakîyet ve faaliyette ve tebeddülât ve ihya ve tavzifat ve terhisatta bütün masnuatın her biri ve her bir taifenin tesadüf imkânı olmayan öyle kasdî ve bilerek takılan hikmetleri ve faydaları ve vazifeleri var ve görüyoruz ki ihatalı bir ilmi bulunmayan, hiçbir cihette, hiçbirisine icad noktasında sahip çıkamaz.

Mesela, hadsiz zîhayattan bir insanın yüz cihazatından bir tek cihazı olan lisanı; bir et parçası iken iki büyük vazifesiyle yüzer hikmetlere, neticelere, meyvelere, faydalara âlet oluyor. Taamların zevkindeki vazifesi, ayrı ayrı bütün tatları bilerek cesede, mideye haber vermek ve rahmet-i İlahiyenin matbahlarına dikkatli bir müfettiş olmak ve kelimeler vazifesinde kalbe ve ruha ve dimağa tam bir tercüman ve santral olmak; elbette gayet parlak ve kat'î bir surette ihatalı ilme delâlet ve şehadet eder.

Bir tek dil, hikmetleri ve meyveleriyle

böyle delâlet etse hadsiz lisanlar ve hadsiz zîhayatlar, nihayetsiz masnuat, güneş zuhurunda ve gündüz kat'iyetinde nihayetsiz bir ilme delâlet ve şehadet ve Allâmü'l-guyub'un daire-i ilminden ve hikmetinden ve meşietinden hariç hiçbir şey yoktur diye ilan ederler.

Dördüncü Delil: وَالْعِزَّةُ الْوَالِدَةُ الشَّامِلَةُ dir. Yani bütün zîhayat, zîşuur âleminde, her nev'e ve her ferde, hususi ve ona münasip ve umuma şâmil inayetler, şefkatler, himayetler; bedahet derecesinde ihatalı bir ilme delâlet ve o inayetlere mazhar olanları ve ihtiyaçlarını bilen bir Alîm-i İnayetkâr'ın vücub-u vücuduna hadsiz şehadetler eder, demektir.

İhtar: Risale-i Nur'un

hülâsatü'l-hülâsasının zübdesi olan Arabî fıkradaki kelimelerin izahı ise Kur'an'dan tereşşuh eden Risale-i Nur'un âyât-ı Kur'aniyenin lemaatından aldığı hakikatlere, hususan **ilim** ve **iradeye** ve **kudrete**

dair delillere ve hüccetlere işarettir ki bu Arabî kelimelerin işaret ettikleri o ilmî deliller, ehemmiyetle tefsir ediliyor. Demek her biri, çok âyâtın birer işaret ve birer nüktesini beyan etmektir. Yoksa o Arabî kelimelerin tefsiri ve beyanı ve tercümesi değildir. Sadede dönüyoruz.

Evet, gözümüzle görüyoruz ki bizleri ve

bütün zîruhları bilir ve bilerek şefkatle himaye eder ve ihtiyacını ve her derdini bilir ve bilerek inayetiyle imdadına yetişir bir Alîm-i Rahîm var. Hadsiz misallerinden birisi, insanın rızık ve ilaç ve muhtaç olduğu madenler cihetinde gelen hususi ve umumî inayetler, pek zahir bir surette bir ilm-i muhiti gösterir ve bir Rahman-ı Rahîm'e rızık, ilaç, madenlerin adedince şehadetler ederler.

Evet, insanın hususan âcizlerin ve yavruların

iaşeleri ve bilhassa mide matbahından cesedin rızık isteyen azalarına, hattâ hüceyrelere her birine münasip rızıkını yetiştirmeleri ve dağlar bir eczahane ve insana lâzım bütün madenlerin bir ambarı olmaları gibi hakîmane işler, gayet ihatalı bir ilim ile olabilir. Serseri tesadüf, kör kuvvet, sağır tabiat, camid şuarsuz esbab, basit istilacı unsurlar; hiçbir cihette bu alîmane, basîrane, hakîmane, merhametkârane, inayet-perverane olan iaşe ve idare ve himayet ve tedbire karışamazlar. Yalnız o zahirî esbab; Alîm-i Mutlak'ın emriyle, izniyle, ilim ve hikmeti dairesinde bir perde-i izzet-i kudret-i İlahiye olarak istimal ve istihdam edilmeleri var.

Beşinci ve Altıncı Delil: وَالْأَلْفُ قُضِيَّةٌ الْمُنْتَظَّمَةُ وَالْأَلْفُ قُدَّارٌ الْمُنْتَهَرَةُ dir. Yani her şeyin, hususan nebatat ve eşcar ve hayvanat ve insanların şekilleri ve miktarları, ilm-i ezelinin iki nev'i olan kaza ve kaderin düsturlarıyla sanatkârane biçilmiş ve her birinin kametine göre tam münasip dikilmiş, mükemmel giydirilmiş, gayet muntazam birer hikmetli şekil verilmiş. Onlar, her biri ve beraber, bir nihayetsiz ilme delâlet ve bir Sâni'-i Alîm'e adetlerince şehadet ederler demektir.

Evet, mesela numune olarak hadsiz

misallerinden yalnız tek bir ağaç ve bir ferd-i insana bakıyoruz, görüyoruz ki: Bu meyveli ağaç, o çok cihazatlı insan; hiçbir ressam tam taklidini yapamayacak derecede zahiri ve bâtını, dış ve içi öyle bir gaybî pergârla ve ince bir ilmin kalemiyle hudutları çizilmiş ve tam intizamla her azasına münasip suret verilmiş ki meyve ve neticelerine ve vazife-i fıtratlarına yetişsin. Bu ise nihayetsiz bir ilim ile olabilmesi cihetiyle her şeyin her şeyle münasebetini bilip ve nazara alan ve bu ağaç ve bu insanın bütün emsallerini ve nevilerini ilm-i ezelinin kaza ve kader pergâr ve kalemiyle dış ve iç miktarlarını ve suretlerini hakîmane yapılmasını bilerek işleyen bir Sâni'-i Musavvir, bir Alîm-i Mukaddir'in hadsiz ilmine ve vücub-u vücuduna nebatat ve hayvanat adedince şehadet ederler demektir.

Yedinci, Sekizinci Delil:

وَالْأَلْفُ جِالٌ الْمُعَيَّنَةُ

وَالْأَلْفُ رِزَاقٌ الْمُفَقَّنَةُ dir. Yani ehemmiyetli bir hikmet için zahir nazarda mübhem ve gayr-ı muayyen tevehhüm edilen eceller ve rızıklar, ibham perdesi altında kaza ve kader-i ezelinin defterinde mukadderat-ı hayatiye sahifesinde her zîhayatın eceli mukadder ve muayyendir; takaddüm, teahhur etmez. Ve her zîruhun rızıkı tayin ve tahsis edilip kaza ve kader levhasında yazıldığına hadsiz deliller var.

Mesela koca bir ağacın ölmesi, onun bir

nevi ruhu olan çekirdeğini onun yerinde vazife görmek için bırakması, bir Alîm-i Hafîz'in hikmetli kanunuyla olması ve bir yavrunun rızıkı olan süt, memelerden gelmesi ve kan ve fıskı içinden çıkıp hiç bulaşmadan safi, temiz olarak ağzına akması, tesadüf ihtimalini kat'î bir surette red ve bir Rezzak-ı Alîm-i Rahîm'in şefkatli düsturuyla olduğunu gayet kat'î gösteriyor. Bu iki cüz'î misale bütün zîhayat, zîruh kıyas edilsin.

Demek, hakikatte hem ecel muayyen ve

mukadderdir hem rızık herkese göre bir taayyün içinde mukadderat defterinde kaydedilmiştir. Fakat gayet mühim bir hikmet için hem ecel hem rızık, perde-i gaybda ve mübhem ve gayr-ı muayyen ve zahiren tesadüfe bağlı gibi görünüyor.

Eğer ecel, güneşin gurûbu gibi muayyen

olsa idi yarı ömür gaflet-i mutlakada ve âhirete çalışmamakla zayi olup, yarı ömürden sonra her gün ölüm darağacı tarafına bir ayak atmak gibi dehşetli bir korku alıp eceldeki musibet yüz derece ziyadeleşmesi sırrıyla, başa gelen musibetler ve hattâ dünyanın eceli olan kıyamet perde-i gaybda merhameten bırakılmış.

Rızık ise hayattan sonra nimetlerin en

büyük bir hazinesi ve şükür ve hamdin en zengin bir menbaı ve ubudiyet ve dua ve ricaların en cem'iyetli bir madeni olmasından, suret-i zahirede mübhem ve tesadüfe bağlı gibi gösterilmiş. Tâ her vakit Rezzak-ı Kerîm'in dergâhına iltica ve rica ve yalvarmak ve hamd ve şükür şefaatiyle rızık istemek kapısı kapanmasın. Yoksa muayyen olsa idi mahiyeti bütün bütün değişecekti. Şâkirane, minnettara ricalar, dualar belki mütezellilane ubudiyet kapıları kapanırdı.

Dokuzuncu, Onuncu Delil: وَالْأَلْفُ فَتَنَاتٌ وَالْأَلْفُ مَمَامَاتٌ

وَالْأَلْفُ مَمَامَاتٌ وَالْأَلْفُ مَمَامَاتٌ dir. Yani her masnuda, hususan bahar mevsiminde, zemin yüzünde sermedî

bir hüsün ve cemalin cilvelerini gösteren bütün güzel mahluklar, ezcümle çiçekler, meyveler ve kuşçuklar ve sinekler ve bilhassa yaldızlı ve yıldızlı kuşçukların hilkatlerinde ve suretlerinde ve cihazatlarında öyle mu'cizane bir maharet ve dikkat ve hârîka bir sanat, bir itkan, bir mükemmeliyet ve sanatkârlarının mu'cizatlı hünelerini gösteren ayrı ayrı, çeşit çeşit tarzlarda şekiller, makinecikler, gayet ihatalı bir ilme ve –tabirde hata olmasın– gayet maharetli ve fününlu bir meleke-i ilmiyeye kat'î delâlet ve serseri tesadüfün ve şuursuz ve müşevveş esbabın müdahale etmesinin imkânsız olduğuna şehadet ettikleri gibi...

والا هتتمامات الحزب سنةً شیرin süslemek ve tatlı bir ziynet ve cazibedar bir cemal-i sanat var ki nihayetsiz bir ilim ile iş görür ve her şeyin en güzel tarzını bilir ve sanatkârlığın cemal-i kemalini ve kemal-i cemalini zîşuurlara göstermek ister ki en cüz'î bir çiçeği ve küçük bir sineği ihtimamkârane, mahirane, sanat-perverane ehemmiyetle tasvir ve icad eder. Bu ihtimamkârane tezyin ve tahsin, bedahetle hadsiz ve her şeye muhit bir ilme delâlet ve o güzellerin adedince bir Sâni'-i Alîm-i Zülcemal'in vücub-u vücuduna şehadetler ederler demektir.

Beş küllî delil ve hüccetleri ihtiva eden On Birinci Delil:

وَعَايَةَ كَمَالِ الْإِنْتِظَامِ الْإِتِّزَانِ الْأَمْتِيَّازِ الْمُطْلَقَاتِ فِي السُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ وَخَلْقِ الْأَشْيَاءِ فِي الْكَثْرَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتِّقَانِ الْمُطْلَقِ وَفِي السُّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتِّزَانِ الْمُطْلَقِ وَفِي الْوُسْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ كَمَالِ حُسْنِ الصَّنِيعَةِ وَفِي الْبُعْدَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتِّفَاقِ الْمُطْلَقِ وَفِي الْإِخْلَاطَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْأَمْتِيَّازِ الْمُطْلَقِ

Bu delil, sâbıkan zikredilen Arabî

fıkranın âhirinde yazılan delilin başka ve daha güzel bir tarzıdır. Şiddetli hastalık sebebiyle, gayet kısa bir işaretle bundaki beş altı geniş delilleri beyandır.

Evvela: Bütün zeminde

görüyoruz; tam bilmekten ve maharetten gelen gayet suhulet ve kolaylıkla acib zîhayat makineler, def'aten ve bir kısmı bir dakikada düzgün, ölçülü, emsalinden farikalı yapılmaları, nihayetsiz bir ilme delâlet ve sanattaki maharet-i

ilmiyeden gelen suhulet ve kolaylık derecesinde o ilmin kemaline şehadet eder.

Sâniyen: Gayet kesret

ve çokluk içinde şaşırmadan gayet derecede sanatlı, mükemmel icadlar, nihayetsiz bir kudret içinde hadsiz bir ilme delâlet ve Alîm ve Kadîr-i Mutlak'a hadsiz şehadet eder.

Sâlisen: Sürat-i

mutlaka ve gayet çabuk yapılmakla beraber, gayet derece mizanlı, ölçülü icadları; hadsiz bir ilme delâlet ve adetlerince bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'a şehadet ederler.

Râbian: Gayet geniş

bütün zemin yüzünde hadsiz zîhayatların vüs'at-i mutlaka ile beraber gayet sanatkârane, süslü, kemal-i hüsn-ü sanat ile yapılmaları; hiç şaşırmayan, her şeyi beraber gören, bir şeyi bir şeye mani olmayan bir ihatalı ilme delâlet ve bir Alîm-i külli şey ve Kadîr-i Mutlak'ın masnûları olduklarına her biri ve beraber şehadet ederler.

Hâmisen: Bu'd-u mutlak

ve birbirinden gayet uzak bir nevin efradı; biri şarkta, biri garpta, biri şimalde, biri cenupta, aynı zamanda, aynı tarzda birbirinin misli ve birbirinden teşahhusça imtiyazlı bir surette vücuda gelmeleri ancak bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'ın kâinatı idare eden hadsiz kudreti ve bütün

mevcudatı ahvaliyle ihata eden nihayetsiz ilmiyle olabilmesi cihetiyle, muhit bir ilme delâlet ve bir Allâmü'l-guyub'a hadsiz şehadet ederler.

Sâdisen: İhtilat-ı mutlakla beraber hiç şaşırmadan ve karıştırmadan her birisi tam bir imtiyaz ve alâmet-i farika ile o karışık emsalinde ve karanlık yerlerde, mesela toprak altındaki tohumlar gibi şaşırın vaziyetlerde o çok kalabalıklı zîhayat makinelerin her birisinin hiçbir cihazatını noksan bırakmayarak mu'cizatlı bir surette yaratılmaları, güneş gibi ilm-i ezeliye delâlet ve gündüz gibi Kadîr-i Mutlak ve Alîm-i Mutlak'ın hallakıyetine, rububiyetine şehadet ederler. Risale-i Nur'daki tafsilata havale edip bu pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

KAYNAK LİNKİ: <http://www.hizmetvakfi.org/risaleinur/>